

Institute
for Tax Advisors
& Accountants

De Heer Patrick Van Impe
Voorzitter
IBR
Emile Jacqmainlaan 135, 1000 Brussel
tech@ibr-ire.be

Brussel, 28 april 2024

Uw ref.: IVB/edw
Onze ref.: Openbare raadpleging ISSA 5000 IBR
Contact: Liesbet Dhaene / Algemeen Directeur
Tel.: 02/240.72.19
E-mail: l.dhaene@itaa.be

Ontwerp specifieke beroepsnorm voor opdrachten van wettelijke assurance van (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie

Geachte Heer Van Impe,

Het ITAA verwelkomt het initiatief van het IBR om een normatief kader te scheppen inzake opdrachten van wettelijke assurance van (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie. Een dergelijk kader is immers ook van belang voor de leden van het ITAA, die betrokken zullen worden bij het opstellen van de rapportering over dergelijke (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie voor hun cliënten, die hoofdzakelijk Kmo's betreffen.

De bekommernissen van het ITAA betreffen enerzijds het respecteren van de normenhierarchie, met in de eerste plaats de Europese CSRD en de in uitvoering daarvan opgestelde ESRS, vervolgens de Belgische wetgeving die de CSRD zal omzetten en ten slotte de Belgische normen die bepaalde internationale standaarden van toepassing verklaren in de Belgische rechtsorde en bindend zijn.

De CSRD-richtlijn voorziet niet in verplichtingen van assurance ten aanzien van niet-beursgenoteerde KMO's. Het ITAA is echter bezorgd om goldplating, waarbij via het normatief kader assuranceverplichtingen zouden worden opgelegd aan niet aan de CSRD onderworpen ondernemingen, *in casu* Kmo's. Dit zou niet alleen verder gaan dan de wil van zowel de Europese als de Belgische wetgever, maar hier zelfs lijnrecht tegenin gaan.

Om deze redenen vindt u hierbij de opmerkingen namens het ITAA.

1. ISSA 5000 dient definitief te zijn alvorens geëvalueerd kan worden onder weke voorwaarden deze in de Belgische rechtsorde kan worden geïmplementeerd

In eerste instantie lijkt het voor het ITAA voorbarig te zijn om tot de invoering van een ontwerp standaard over te gaan, zolang deze nog niet definitief is. De ISSA 5000, de men beoogd in te voeren, bevindt zich op dit ogenblik nog in ontwerpfase. De IAASB¹ is op dit ogenblik nog volop bezig om de 146 antwoorden van diverse instanties wereldwijd, waaronder deze van het IBR, te verwerken.

Het lijkt het ITAA dan ook aanbevolen om de norm tot invoering van de ISSA 5000 uit te stellen tot na de analyse van de definitieve versie, die volgens de IAASB verwacht wordt in december 2024.

Uit een dergelijke analyse zal immers moeten blijken of deze internationale standaard, zonder enige wijzigingen kan worden ingevoerd in Europa en België, rekening houdend met zowel de Europese CSRD als met het Belgisch wettelijk kader, in het bijzonder de wet tot omzetting van de CSRD in België.

2. De Belgische wet tot omzetting van de CSRD dient goedgekeurd te zijn alvorens de toets van de conformiteit van ISSA 5000 aan de Belgische rechtsorde kan worden doorgevoerd

Het ITAA wijst erop dat eveneens gewacht dient te worden met een norm tot invoering van de ISSA 5000 in België tot op het ogenblik dat de wet tot omzetting van de CSRD is goedgekeurd door de Kamer van Volksvertegenwoordigers,.

Het Belgisch wettelijk kader dient immers definitief te zijn om de toets van de ISSA 5000 aan de Belgische wetgeving op een adequate manier te laten plaatsvinden. Zo niet is de kans groot dat een bindende norm wordt ingevoerd, die strijdig is met de Belgische wet.

De huidige stand van zaken van de ontwerpwet tot omzetting van de CSRD-richtlijn toont een grote bezorgdheid aan van de Belgische wetgever over de impact op de Kmo's uit de waardeketen.

1. Het is enerzijds duidelijk dat het niet de wens is van de Belgische wetgever dat Kmo's uit de waardeketen onder druk zouden worden gezet, door wie dan ook, om assurance te verschaffen over hun duurzaamheid.

¹ The International Auditing and Assurance Standards Board van IFAC (the International Federation of Accountants)

2. Anderzijds wil de wetgever op heden niet overgaan tot het invoeren van een regelgevend kader rond assurance van duurzaamheidsinformatie op niveau van niet-beursgenoteerde Kmo's. Er zou wél het engagement genomen worden om binnen drie jaar de eventuele noodzakelijkheid van een dergelijke omkadering op Kmo-niveau te evalueren.

Alhoewel de ISSA 5000 op bepaalde vlakken lijnrecht tegen zowel het eerste punt als het tweede punt ingaat, voorziet het ontwerp van specifieke beroepsnorm voor opdrachten van wettelijke assurance van (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie geen enkele aanpassing aan de Belgische context. De ISSA 5000 wordt immers ongewijzigd ingevoerd.

In concreto:

2.1. Het toepassingsgebied van de ISSA 5000 gaat verder gaan dan de assurance van duurzaamheidsinformatie van ondernemingen die onderworpen zijn aan de CSRD-richtlijn

§ 13 van de ISSA 5000 voorziet het volgende met betrekking tot de scalability:

“This ISSA is intended for assurance engagements on sustainability information of all entities, regardless of size or complexity. However, the requirements of this ISSA are intended to be applied in the context of the nature and circumstances of the engagement.”

De ISSA 5000 zal door een ongewijzigde invoering niet alleen van toepassing zijn op de assurance van duurzaamheidsinformatie van entiteiten die onderworpen zijn aan de CSRD, maar ook op alle andere entiteiten. Zo ook in geval van contractuele assurance bij niet-beursgenoteerde Kmo's.

Dit gaat in tegen de wil van de wetgever om op heden nog geen regelgevend kader te creëren rond assurance van duurzaamheidsinformatie van ondernemingen die niet onder het toepassingsgebied vallen van de CSRD.

Slechts indien binnen een termijn van drie jaar en na een positieve evaluatie met betrekking tot de noodzaak om in een regelgevend kader te voorzien rond assurance van duurzaamheidsinformatie van ondernemingen die niet onder het toepassingsgebied vallen van de CSRD, kan besloten worden tot het ontwikkelen van een normatief kader voor de assurance van duurzaamheidsinformatie van deze ondernemingen, veelal niet-beursgenoteerde Kmo's.

Het ITAA wil in dit kader benadrukken dat, indien binnen drie jaar beslist zal worden tot een reglementering van assurance van duurzaamheidsinformatie van niet-beursgenoteerde Kmo's,

de evaluatie dient te worden gemaakt of de ISSA 5000 wel aangepast is aan de schaal en omvang van dergelijke Kmo's.

Het ITAA is immers van mening dat de toepassing van de ISSA 5000 op niet-beursgenoteerde Kmo's ingaat tegen de geest van de Europese en de Belgische wetgever en tegen het *"think small first-beginself"*, dat de Europese Commissie voor het eerst in zijn *Small Business Act (Com(2008) 394)* heeft uiteengezet. Dit beginsel heeft zowel op nationaal vlak (met de "KMO-norm") als op internationaal vlak (met de ISA voor "Less Complex Entities") geleid tot assurancestandaarden voor historische financiële informatie die specifiek gericht zijn op Kmo's en aangepast aan hun grootte en complexiteit.

Ter illustratie: ook inzake de rapporteringsverplichtingen met betrekking tot duurzaamheidsinformatie wordt een onderscheid gemaakt tussen de aan de CSRD onderworpen entiteiten, waarvoor de gewone ESRS en de ESRS voor LSME (genoteerde Kmo's) van toepassing zijn enerzijds en de ESRS voor VSME (niet-beursgenoteerde Kmo's) anderzijds.

2.2.De ISSA 5000 vereist in bepaalde gevallen ook het opvragen van assurance van duurzaamheidsinformatie aan Kmo's uit de waardeketen

Alhoewel het verkrijgen van assurance over de duurzaamheidsinformatie van grote vennootschappen en beursgenoteerde KMO's niet een verplichte assurance over de duurzaamheidsinformatie in de waardeketen impliceert, vereist de ISSA 5000 onder bepaalde omstandigheden dat er ook aan Kmo's van de waardeketen zal gevraagd worden om assurance over hun duurzaamheidsinformatie te verschaffen.

Dit via het begrip "materialiteit" dan wel via de voorwaarden waaronder het werk van een andere beroepsbeoefenaar in rekening mag genomen worden.

Wij hebben begrepen dat het de wil van de Belgische wetgever is om te vermijden dat Kmo's uit de waardeketen onder druk zouden worden gezet om assurance te verschaffen over hun duurzaamheid.

Het ongewijzigd invoeren van de ISSA 5000 in de Belgische rechtsorde, zonder nuancering, impliceert de invoering van een voor bedrijfsrevisoren bindende norm die in bepaalde omstandigheden in strijd is met deze wil van de wetgever.

2.3.Ook Europa beperkt de duurzaamheidsinformatie die opgevraagd mag worden aan de entiteiten uit de waardeketen.

Ook de Europese wetgever is duidelijk in zijn verbod op het opleggen van disproportionele rapporteringsverplichtingen aan Kmo's.

Zo bepaalt overweging 53 van de CSRD:

“De duurzaamheidsrapporteringsstandaarden moeten ook rekening houden met de moeilijkheden die ondernemingen kunnen ondervinden bij het verzamelen van informatie van actoren in hun gehele waardeketen, vooral van leveranciers die kleine of middelgrote ondernemingen zijn en leveranciers in opkomende markten en economieën. In de duurzaamheidsrapporteringsstandaarden moet worden gespecificeerd welke te verschaffen informatie over waardeketens in verhouding staat tot en relevant is in verband met de omvang en complexiteit van de activiteiten van de ondernemingen en de capaciteiten en kenmerken van ondernemingen in waardeketens, met name de capaciteiten en kenmerken van ondernemingen die niet hoeven te voldoen aan de in deze wijzigingsrichtlijn vastgestelde duurzaamheidsrapporteringsvereisten. In de duurzaamheidsrapporteringsstandaarden moet geen verplichting worden opgenomen tot het verschaffen van informatie waarvoor ondernemingen van kleine en middelgrote ondernemingen in hun waardeketen informatie zouden moeten vergaren die verder gaat dan de informatie die overeenkomstig de duurzaamheidsrapporteringsstandaarden voor kleine en middelgrote ondernemingen moet worden verschaft. Dit mag geen afbreuk doen aan Unievereisten voor ondernemingen om een passende zorgvuldigheidsprocedure uit te voeren.”

In artikel 29ter, 4de lid, 1ste alinea, dat door de CSRD wordt ingevoegd in richtlijn 2013/34/EU, wordt zulks verder geëxpliciteerd:

“Bij de duurzaamheidsrapporteringsstandaarden wordt rekening gehouden met de moeilijkheden die ondernemingen kunnen ondervinden bij het verzamelen van informatie van actoren die niet onderworpen zijn aan de in artikel 19 bis of artikel 29 bis vastgelegde duurzaamheidsrapporteringsvereisten en van leveranciers in opkomende markten en economieën. De duurzaamheidsrapporteringsstandaarden specificeren informatieverschaffing over waardeketens die in verhouding staat tot en relevant is voor de capaciteit en de kenmerken van ondernemingen in waardeketens, en voor de schaal en complexiteit van de activiteiten, met name van ondernemingen die niet onderworpen zijn aan de in artikel 19 bis of artikel 29 bis van deze richtlijn vastgelegde duurzaamheidsrapporteringsvereisten. Duurzaamheidsrapporteringsstandaarden specificeren geen informatieverschaffing waarvoor ondernemingen van kleine en middelgrote ondernemingen in hun waardeketen informatie zouden moeten verkrijgen die verder gaat dan de informatie die op grond van de in artikel 29 quater bedoelde duurzaamheidsrapporteringsstandaarden voor kleine en middelgrote ondernemingen openbaar moet worden gemaakt.”

3. Conclusie

Gelet op het voorgaande, is het ITAA van mening dat de invoering van de ISSA 5000 vóórleer deze op internationaal vlak definitief is en vóórleer de Belgische wet tot omzetting van de CSRD door de Kamer van Volksvertegenwoordigers goedgekeurd is, tot gevolg heeft dat een

bindende norm in de Belgische rechtsorde wordt ingevoerd, waarvan nu al duidelijk is dat deze strijdig zal zijn met de Belgische wet tot omzetting van de CSRD.

In de mate dat men toch overgaat tot de invoering van de ISSA 5000 vóóraler deze op internationaal vlak definitief is en vóóraler de Belgische wet tot omzetting van de CSRD door de Kamer van Volksvertegenwoordigers goedgekeurd is, stelt het ITAA de volgende herformulering van § 2bis van de ontwerpnorm voor:

“2bis. Onverminderd het toepassingsgebied van ISAE 3000 en ISSA 5000, zoals vertaald en goedgekeurd in zowel de Franse als de Nederlandse taal, vallen de opdrachten met betrekking tot het assuranceverslag over de duurzaamheidsinformatie van ondernemingen die niet onderworpen zijn aan de CSRD-richtlijn buiten het toepassingsgebied van onderhavige specifieke beroepsnorm voor opdrachten van wettelijke assurance van (geconsolideerde) duurzaamheidsinformatie.

De toepassing van deze normen kan evenmin tot gevolg hebben dat er rechtstreeks dan wel onrechtstreeks assurance van duurzaamheidsinformatie wordt opgevraagd aan ondernemingen uit de waardeketen die niet onderworpen zijn aan de CSRD-richtlijn.”.

Het ITAA is steeds beschikbaar voor verdere toelichting en overleg.

Met de meeste hoogachting,

i.o. Liesbet Dhaene, algemeen directeur

Vincent Delvaux
Ondervoorzitter

Bart Van Coile
Voorzitter